

ПЕРША МОЛОДША ГРУПА

«ПРИЙДИ, СОНЬКУ, В КОЛИСОНЬКУ...»

Колискові пісні

Ой баю мій, баю

Ой баю мій, баю,	Щасливим зростало.
«Котка» заспіваю,	А-а, а-а, а!
Щоб дитятко спало,	Ой баю мій, баю,
Горенька не знало.	«Котка» заспіваю,
А-а, а-а, а!	А-а, а-а, а!
Щоб дитятко спало,	

Ой ти, коту сіренький

— Ой ти, коту сіренький,	Що попід мішками,
А чим же ти живенький?	Тими ягідками,
— Тими мишечками,	Що попід садками.
Що попід мішечками,	А-а-а!
А тими мишками,	

Прийди, соньку, в колисоньку

Прийди, соньку, в колисоньку,
 Приспи мою дитиноньку:
 Та щоб спала, не плакала,
 Та щоб росла, не боліла
 На голівку і все тіло,
 Та щоб личко не марніло.

Баю, баю, баю, бай

Баю, баю, баю, бай,
 Не лягай, мале, на край —
 Впадеш на долівку
 Та заб'єш голівку.
 Голівка буде боліти,
 Та нікому пожаліти.
 А-а, а-а!

Ой ну, люлі, люлі

Ой ну, люлі, люлі,	Стали думать і гадать,
Прилетіли гулі.	Чим дитину дарувать:
Сіли на воротях	Чи соньками, чи дрімками,
В червоних чоботях.	Чи красними ягідками.

— Подаруймо соньки-дрімки
Соньки-дрімки в колисоньки,
А ростоньки у костоньки,
Добрий розум в головоньку.

<p>Спало дитя, спати буде Спало дитя, спати буде, Йому мати сторож буде. Та як удень, так і вночі. Щоб зростало малятко, Наше любе пташенятко, Наша квітонька маленька, Наша зіронька ясенька.</p>	<p>Ой ти, коте, не гуди Ой ти, коте, не гуди, Спить дитина, не збуди. Дитяточко маленьке, Воно спати раденьке: Дитяточко малесеньке, Воно спати радесеньке.</p>
---	--

Колискові для хлопчиків

Люлі, люлі, мій синочку

<p>Люлі, люлі, мій синочку, Зроблю тобі колисочку: Мальовані бильця, Срібні колокольця! Та нову колисоньку Повішу на калиноньку.</p>	<p>Будуть гулі прилітати, Дитиноньку годувати. Будуть вітри повівати, Калиноньку колихати. Колишися, колисонько, Засни, моя дитинонько.</p>
--	---

Ой лю-лю-лю, люлі

Ой лю-лю-лю, люлі,
Налетіли гулі
Та сіли на люлі,
Стали думать ще й гадать,
Чим синочка годувать,
Годувати кашкою,
Напувати бражкою.
Кашка добренька,
Бражка п'яненка.
Дитина маленька
Спатоньки раденька.

Ходить зайчик по капустці

Ходить зайчик по капустці,
Носить ляльку в білій хустці:
Ой ти, зайку, ти наш зайку,
Віддай нам ти тую ляльку
Для синочка на забавку.

Колискові для дівчаток

Ой ну, ой ну, коточок

Ой ну, ой ну, коточок!	І квіточки збирають.
Не йди рано в садочок,	Нехай дітки вінки в'ють
Не полохай діточок.	Та (ім'я дівчинки)
Наші дітки гуляють	на голівку кладуть.

Сонку, дрімку, голубоньку

Сонку, дрімку, голубоньку!	Чорні очі, біле тіло,
Приспи мою дитиноньку.	Щоб кожному була мила,
Приспи ж її вдень і вночі —	Та щоб росла, не боліла,
Буде мати чорні очі,	Головоньки не сушила.

Гойда, гойда, гойда

Гойда, гойда, гойда,
 Іде баба з горба,
 За плечима торба,
 А в тій торбі калачі.
 Щоб (ім'я дівчинки)
 спала вдень і вночі.

Прилинули голуби

Прилинули голуби,
 Сіли, впали, загули.
 — Ви, голуби, не гудіть,
 (ім'я дівчинки) не будіть.

Ходить сонько по вулиці

Ходить сонько по вулиці,	— Ходи, соньку, сюди до нас,
Носить спанця в рукавиці,	Буде тобі добре в нас!
Чужих дітей пробуджає,	У нас хата тепленькая
А (ім'я дівчинки) присипляє.	І (ім'я дівчинки) маленькая.

«ПАЛЬЧИК, ПАЛЬЧИК, ДЕ ТИ БУВ?..»

Забавлянки

Два півники

Два півники, два півники	Танцюй, танцюй, козенятко,
Горох молотили,	Ніжками туп-туп,
Дві курочки-чубарочки	Татусенько з мамусею
До млина носили.	Принесуть нам круп, круп.
Цап меле, цап меле,	А вовчок-сірячок
Коза насипає,	З лісу виглядає
А маленьке козенятко	Та на біле козенятко
На скрипочці грає,	Скоса поглядає.

Ладки, ладоньки, ладусі

— Ладки, ладоньки, ладусі,   — Що їли?
 — Ой ладусі, ладки,   — Оладки.
 Де були ви?   — З чим оладки?
 — В бабки.   — Із медком та солодким молочком.

Рано-вранці на луку

Російська народна пісенька

Рано-вранці на луку   Йди, Моренько, в зелен гай,
 Пастушок: «Ту-ру-ду-ду!»   В чистім полі погуляй,
 А корівка в тон йому: Йди, травиці попаси,
 Затягнула «Му-му-му».   Молочка нам принеси.

Наш хлопчик

Російська народна пісенька

Оцей пальчик — наш дідусь,   Оцей пальчик — мама,
 Оцей пальчик — баба,   Оцей пальчик — хлопчик наш,
 Оцей пальчик — наш татусь,   А звать його (ім'я дитини)!

Пальчик-пальчик

Російська народна пісенька

— Пальчик, пальчик,   Борщ варив,
 Де ти був?   З цим я кашки
 — Я з цим братом   Скуштував,
 В ліс ходив,   А з найбільшим
 А з цим братом   Заспівав, заспівав.

Потягусі, потягусі

Потягусі, потягусі,   Скоріш в поміч стала.
 На Галю ростусі.   У помочі стала,
 Щоб Галочка росла,   Діток колихала
 Росла-виростала,   Й хату доглядала.
 Щоб Галочка своїй мамці

Зелена травиця

Зелена травиця не спить вже давно,
 Маленька синичка взялась за зерно,
 Зайчик за скоринку,
 Діти за молочко.

Маленькі ніжки

Маленькі ніжки   Маленькі ніжки
 Швидко край доріжки —   Бігли вдовж доріжки —
 Топ-топ-топ,   Топ-топ-топ.
 А великі ноги   А великі ноги
 Мляво край дороги —   Бігли вдовж дороги —
 Туп-туп-туп.   Туп-туп-туп.

Кицю, кицю

Кицю, киценько,	Наша дівчинка
Тікай!	Піде —
На доріжку	Через кицю
Не сідай;	Упаде.

Купалися ластів'ята

Купалися ластів'ята	Щоб були ми чорнобриві
Та в чару-водиці,	Та й ще білолиці.
Щоб були ми білотілі	У любисточку купали,
Та ще й білолиці.	Живу воду наливали,
Купалися ластів'ята	Щоб здоров'я тіло мало,
Та в чару-водиці,	Лиха-горенька не знало.

Потішки

Лисичка

Українська народна пісенька

Я лисичка, я сестричка,	Свою хатку гарнесеньку
Не сиджу без діла,	Треба прикрасити.
Я гусяток пасла,	А щоб краща, а щоб краща
Полювать ходила,	Була моя хатка,
А сьогодні, у неділю,	Піти треба у гайочок
Треба відпочити,	Квіточок нарвати.

Що ти, козлику, робив?

Естонська народна пісенька

— Що ти, козлику, робив?	У засіки поносив.
— Жито в клуні молотив.	Тепер ходжу-походжаю,
Кожен снопик — ніжками.	Весело співаю:
Кожен снопик — ріжками.	«Кеки-меки,
Зерно хвостиком замів,	Кеки-меки, кеки-меки...»

Летів горобейчик

Летів горобейчик:
— Джив, джив, джив!
Де ж мені сісти?
— На печі.
— Що ж мені їсти?
— Калачі.

Сидить зайчик під липкою

Українська народна пісенька
Сидить зайчик під липкою,
Сіє муку калиткою.
Ведмідь каже:
«На хліб? На хліб?»
Зайчик вушками тріп та тріп.

Пес і лисиця

Чеська народна пісенька

Біг пес	Загубив пес
Через овес,	Картуз,
Лисиця —	Лисиця —
Через пшеницю.	Спідницю.

Біжить зайчик дорогою

Українська народна пісенька

Біжить зайчик дорогою
Та й скаче,
Затуляється лапками
Та й плаче:

«Усі ж бо я та й городи
Обійшов.
Ніде ж бо я капустинки
Не знайшов».

Пішла киця по водицю

Українська народна пісенька

Пішла киця по водицю
Та й упала у криницю.
Пішов котик витягати:
— Давай, кицю, лапку
Та вилізай на кладку.
Сиди, кицю, грійся
Та нікого не бійся.

Жабенятко

Чеська народна пісенька

Скаче, плаче жабенятко:
Змерзли в нього ноженятка.
Де б йому в ріці
Та знайти штанці,
Тепленькі,
Зелененькі,
В цяточку?

Кукуріку, півнику

— Кукуріку, півнику!
Куди йдеш?
Скажи мені правдоньку,
Де живеш?
— Ото ж моя хатонька,
Край води,
З хорошого дерева,
З лободи.
А на моїй хатоньці
Крокви,
З хорошого дерева —
З моркви;

Така моя хатонька
Край води,
З хорошого дерева —
З лободи.
А на моїй хатоньці
Лати,
З хорошого дерева —
З м'яти.
Така моя хатонька
Край води,
З хорошого дерева —
З лободи.

Печу, печу хлібчик

Українська народна пісенька

Печу, печу хлібчик
Дітям на обідчик.
Меншому — менший,
Старшому — більший,
Шусть у піч, шусть у піч!

Скажу вам, діти, казку

Скажу вам, діти, казку:
Приніс зайчик дров в'язку,
Поколов їх дрібненько,
Зварив кашу хутенько.
Кашка була солоденька,
Моя казка коротенька.

* * *

Е-е, е-е, люлюта,
Сидить баба надута.
Приїхали татари,
Взяли бабу на сани,
Дали їй батіжок:
Поганяй на торжок,
Купи внучці пиріжок.

* * *

— Мишечко-шкряботушечко,
не йди в поле —
ведмідь сколе.
Мишечка не послухала,
пішла в поле,
ведмідь сколов:
— Кіль, кіль, кіль, кіль.

«ОЙ ХОДИЛА КВОЧКА...»

Інсценування та драматизація потішок, жартів

Інсценування та драматизація творів усної народної творчості проводиться в молодших групах дитячого садка за змістом знайомих дітям творів у години розваг у другій половині дня.

Дощик та сонечко

Діти в українських національних костюмах сидять в різних кінцях кімнати. Троє дітей встають, дивляться вгору, простягають руки і промовляють:

Іди, іди, дощику,	Іди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику	Цебром, відром, дійницею
В полив'янім горщику.	Над нашою пшеницею.

Нахиляються, показують.

Іди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику.

Друга група дітей:

Дощику, дощику, припусти	На весняні квіти,
На колгоспні капусти,	На маленькі діти.
На Галине зіллячко,	На колгоспні жита,
На наше подвір'ячко.	Щоб нас звеселити.

Двоє дітей вибігають на середину «під дощ», радіють дощу:

Ой, дощику, поливальнику,
Поливай, поливай,
Поливай, поливай,
Та і нас не минай.

Виходять дівчата:

Дощику, дощику, перестань, перестань,
Ми поїдем на баштан, на баштан,
Там вирвемо диньку.
Татові половинку,
А собі скибочку:
Дощику, перестань!

Виходить одна дитина:

Вода, вода холодная,
Стечи з мене (стрихає)
Кругом мене.
А з кого не стече,
Того сонце спече.

Вихователь.

Пройшов дощик, прохолодно дітям стало. Де ж сонечко?

Діти кличуть сонечко:

Вийди, вийди, сонечко,	На весняні квіточки,
На дідове полечко,	На маленькі діточки,
На бабине зіллячко,	Там вони граються,
На наше подвір'ячко.	Тебе дожидаються.

Виходить хлопчик із сопілкою:

Сонечко, сонечко,	Виліз на стовпчик,
Вглянь у віконечко!	На сопілці граю,
Я маленький хлопчик,	Всіх вас забавляю.

Дударик усіх дітей скликає в танок:

Вийшли діти з хати,	На зеленім дубку.
Взяли дудку пограти.	— Чом ти, дудко, не граєш,
Повісили дудку	Бо голосу не маєш?

В мене голосочки
В чотири рядочки:
Ду-ду, ду-ду!
Аж до деньочка.

Всі діти грають на дудочці: «Ду-ду-ду!»

Ой ходила квочка

На столі у дітей двір, кілочок, квочка і четверо курчаток. Діти розглядають квочку, курчаток. Вихователь читає потішку, супроводжуючи слова рухами.

Навколо кілочка,	Четверо курчаток.
Кво-кво-кво,	Ой ходила квочка,
Навколо кілочка	Ой ходила квочка
Ой висиділа квочка	Навколо кілочка,
Четверо курчаток,	Водила діток-одноліток.

При повторному читанні діти звуконаслідують, повторюють окремі слова, рядки.

Поїдемо, синочку, з тобою у село!

На столі сидить лялька — хлопчик. З другого кінця — іграшки: лоша, корова, теля, вівця, поросля, коза, собака, кішка, курка, півень. Діти розглядають їх і називають. Потім вихователь читає потішку, показує потрібну іграшку-тварину:

Поїдем, синочку, з тобою в село.	Кізонька: «Ме-е-е-е!»
Багато побачим, почуєм там.	Собачка: «Гав-гав-гав!»
Лоша: «Іго-го-го!»	А киця: «Няв!»
Корівка: «Му-му-у!»	Курочка по сінцях:
Телятко: «Мі-мі-мі!»	«Ко-ко-ко!»,
Вівця: «Бе-е-е!»	А півничок на подвір'ї:
Поросятко: «Хро-хро-хро».	«Ку-ку-рі-ку!»

При повторному читанні діти звуконаслідують. При повторному розігруванні вихователь роздає іграшки дітям (беруть участь десять дітей), діти показують тварин, називають їх і звуконаслідують.

КАЗКИ ДЛЯ НАЙМОЛОДШИХ

Курочка Ряба

Жили собі дід і баба, та була в них курочка Ряба. Знесла курочка яечко. Дід бив, бив — не розбив, баба біла, біла — не розбила. Бігла мишка, хвостиком зачепила, яечко покотилося та й розбилося. Дід плаче, баба плаче, а курочка кудку-даче:

— Не плач, діду, не плач, бабо, знесу я вам яечко не просте, а золоте.

Колобок

Були собі дід та баба та дожились уже до того, що й хліба нема.

Дід і просить:

— Бабусю! Спекла б ти колобок!

— Та з чого ж я спечу, як і борошна нема?

— От, бабусю, піди в хижку та назмітай у засіку борошенця, то й буде колобок.

Послухалась баба, пішла в хижку, назмітала в засіку борошенця, витопила в печі, замісила гарненько борошно, спекла колобок та й поклала на вікні, щоб простигав. А він лежав, лежав на вікні, а тоді з вікна на призьбу, а з призьби на землю в двір, а з двору за ворота та й побіг-покотився дорогою.

Біжить та й біжить дорогою, коли це назустріч йому зайчик.

— Колобок, колобок, я тебе з'їм!

— Не їж мене, зайчику-лапанчику, я тобі пісеньку заспіваю.

— Ану заспівай!

Я по засіку метений,
Я із борошна спечений,—
Я від баби втік,
Я від діда втік,
То й від тебе втечу!

Та й побіг знову. Біжить та й біжить... Перестріває його вовк:

— Колобок, колобок, я тебе з'їм!

— Не їж мене, вовчику-братику, я тобі пісеньку заспіваю.

— Ану заспівай!

Я по засіку метений,
Я із борошна спечений,—
Я від баби втік,
Я від діда втік,
Я від зайця втік,
То й від тебе втечу!

Та й побіг... Аж іде ведмідь.

— Колобок, колобок, я тебе з'їм!

— Не їж мене, ведмедю, я тобі пісеньку заспіваю.

— Ану заспівай!

Я по засіку метений,
 Я із борошна спечений,—
 Я від баби втік,
 Я від діда втік,
 Я від зайця втік,
 Я від вовка втік,
 То й від тебе втечу!

Та й побіг. Біжить та й біжить дорогою... Стрічається з лисичкою.
 — Колобок, колобок, я тебе з'їм!
 — Не їж мене, лисичко-сестричко, я тобі пісеньку заспіваю.
 — Ану заспівай!

Я по засіку метений,
 Я із борошна спечений,—
 Я від баби втік,
 Я від діда втік,
 Я від зайця втік,
 Я від вовка втік,
 Від ведмедя втік,
 То й від тебе втечу!

— Ну й пісня ж гарна! — каже лисичка. — От тільки я недочуваю трохи.
 Заспівай-бо ще раз та сідай до мене на язик, щоб чутише було.
 Колобок скочив їй на язик та й почав співати:

Я по засіку метений,
 Я із борошна спечений,—
 Я від баби втік,
 Я від діда втік,
 Я від зайця втік...

А лисичка — гам його! Та й з'їла!

Ріпка

Посадив дідусь ріпку. Виросла ріпка велика-превелика. Став дідусь ріпку із землі тягти. Тягне-потягне — витягти не може.

Покликав на поміч бабусю. Бабуся за дідуся, дідусь за ріпку. Тягнуть-потягнуть — витягти не можуть.

Покликала бабуся онучку. Онучка за бабусю, бабуся за дідуся, дідусь за ріпку. Тягнуть-потягнуть — витягти не можуть.

Покликала онучка Жучку. Жучка за онучку, онучка за бабусю, бабуся за дідуся, дідусь за ріпку. Тягнуть-потягнуть — витягти не можуть.

Покликала Жучка кішку. Кішка за Жучку, Жучка за онучку, онучка за бабусю, бабуся за дідуся, дідусь за ріпку. Тягнуть-потягнуть — витягти не можуть.

Покликала кішка мишку. Мишка за кішку, кішка за Жучку, Жучка за онучку, онучка за бабусю, бабуся за дідуся, дідусь за ріпку. Тягнуть-потягнуть — та й витягли ріпку.

МЕТОДИЧНИЙ КОМЕНТАР

Колискові пісні — один із найдавніших жанрів народної творчості. Основне їх призначення — заспокоєння дитини, яку необхідно приспати. Колискові відзначаються мелодійністю та простою сюжетів.

У дитячих садках діти, як правило, не хочуть засинати. Особливо це стосується зовсім маленьких, яких нещодавно привели до садка. Колискові пісні, заспівані вихователем, не лише допоможуть заснути дітям, але й сприятимуть створенню домашньої затишної атмосфери, що вкрай необхідно для адаптації дітей першої молодшої групи.

Часто в колискових використовуються імена дітей, тому окремо виділені колискові для хлопчиків і колискові для дівчаток. Хоча ви можете підставляти будь-які імена.

Забавлянки — малий фольклорний жанр, який застосовується для того, щоб розважити дитину, погратися з нею. Вони можуть використовуватися й під час купання дитини («Купалися ластів'ята»), коли малюк прокидається («Потягусі-потягусі»). Буває навпаки, тексти забавлянок вимагають виконання певних дій. Наприклад, усім відомі забавлянки «Пальчик-пальчик, де ти був» або «Ладки, ладоньки, ладусі». Розповідаючи ці забавлянки, дорослий безпосередньо контактує з дитиною, бавиться з її пальчиками, долоньками. Це сприяє не лише налагодженню контакту, а й розвиткові дрібної моторики, координації рухів малюка.

У розділі для найменших подані також зразки інсценування потішок та жартів. Їх виконують діти, адже починаючи з третього року життя вони вже здатні повторювати дії за дорослим, відтворювати описані в тексті рухи, запам'ятовувати окремі слова або й навіть прості віршики.

Казка — перший літературний прозовий твір, з яким дитина зустрічається ще в ранньому віці. Казки для дітей 2—3 років мають бути мінімальні за обсягом, з найпростішим сюжетом і найменшою кількістю персонажів. Персонажі, як правило, — звірі, відомі малюкам. Перечитуйте казки по декілька разів, запитуйте дітей, яка казка їм подобається найбільше. Обов'язково супроводжуйте виразне читання казки показом ілюстрацій.

Після того як дітям уже будуть відомі певні казки, можете запитати їх, які герої зображені на малюнках (використовуйте для цього різноманітні книжки-панорамки або ілюстровані хрестоматії для дітей).